

ETELÄ-SAVON KAIKENIKÄISTEN OMAISHOIDON SÄÄNTÖKIRJA

2023

etela-savo.fi

ME
TEHDÄÄN

SISÄLLYS

JOHDANTO	3
Omaishoidon palvelulupaus omaishoidettavalle ja omaishoitajalle	3
1 OMAISHOIDON TUEN MÄÄRITELMÄ JA MYÖNTÄMISEDELLYTYKSET	3
2 EDELITYKSET OMAISHOITAJALLE	5
3 OMAISHOIDON TUEN HAKEMINEN JA PÄÄTÖKSENTEKO	7
3.1 Omaishoidon tuen päätöksenteko	9
3.2 Omaishoidon tuen sisältö	11
3.3 Omaishoidon tuen suunnitelma	12
3.4 Omaishoitajan asema	13
4 OMAISHOIDON TUEN MYÖNTÄMISPERUSTEET HOITOISUUSLUOKITTAIN JA HOITOPALKKION MÄÄRÄT	18
4.1 Perusteet omaishoidon tuen myöntämiseksi alle 18-vuotiailla.....	20
4.2 Perusteet omaishoidon tuen myöntämiseksi 18–64-vuotiailla	23
4.3 Perusteet omaishoidon tuen myöntämiseksi 65 vuotta täyttäneillä	27
4.4 Hoitopalkkio luokat.....	31
4.5 Keskeytykset hoitopalkkion maksamisessa	31
4.6 Omaishoidon tuen takaisinperintä.....	32
4.7 Asiakasmaksut.....	32
5 ASIAKKUUDEN PÄÄTTYMINEN.....	33
6 SÄÄNTÖKIRJAN SEURANTA JA ARVIOINTI.....	34
LIITTEET	35

Liite 1. Laki omaishoidon tuesta 2.12.2005/937

Liite 2. Omaishoidon teesit

JOHDANTO

Tämä sääntökirja sisältää tietoa siitä, miten Etelä-Savon hyvinvointialue järjestää, tuottaa ja toteuttaa omaishoitoa tukevia palveluja. Sääntökirjassa kuvataan omaishoidon tuen toimintamalli, tunnistamisesta omaishoidon päättymiseen liittyviä ja sitä tukevia käytäntöjä sekä omaishoitajien tuen eri muotoja ja niiden toteutusta. Lisäksi sääntökirjassa linjataan yhtenäiset periaatteet omaishoidon toteuttamiseen Etelä-Savon hyvinvointialueella. Sääntökirja turvaa yhdenvertaiset, yhteneväisellä tavalla koordinoitua ja kustannusten kasvua hillitseviä palveluita ja luo perustan kaikkien osapuolten oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Sääntökirjassa noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä ja asetuksia:

- Laki omaishoidon tuesta (937/2005)
- Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista, asiakaslaki (812/2000)
- Asiakasmaksulaki (939/2005)
- Hallintolaki (434/2003)
- Sosiaalihuoltolaki (1301/2014)
- Tapaturmavakuutuslaki (608/1948)
- Kunnallinen viranhaltijain ja työntekijäin eläkelaki (549/2003)
- Työsopimuslaki (55/2001)
- Lastensuojelulaki (417/2007)
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/2009)
- Perhehoitolaki (263/2015)

Omaishoidon palvelulupaus omaishoidettavalle ja omaishoitajalle

Omaishoitoperheet ovat yhdenvertaisia ja perheet osallistuvat palveluidensa suunnitteluun sekä arviointiin. Omaishoitoperheelle turvataan yhdessä sovitut, oikea-aikaiset ja yksilölliset palvelut.

1 OMAISHOIDON TUEN MÄÄRITELMÄ JA MYÖNTÄMISEDELLYTYKSET

Omaishoito on elämäntilanne, jossa sairaus ja vammaisuus tai muu erityisen tuen tarve, auttaminen ja tukeminen sovitetaan eri tavoin perheen elämään. Omaishoitotilanteessa sekä hoidettava että hoitaja, koko omaishoitoperhe, tarvitsee tukea. Omaishoitoon liittyy aina elämänmuutos, jonka perheenjäsenen

sairastuminen tai vammautuminen aiheuttaa. Omaishoito vaikuttaa koko perheen elämään. (Omaishoitajaliitto Ry.) Omaishoitajaksi soveltuu henkilö, jonka hoidettava on hyväksynyt hoitajakseen sekä joka oman terveytensä ja toimintakykynsä sekä elämäntilanteensa puolesta soveltuu tehtävään.

Omaishoidon tuki perustuu lakiin omaishoidon tuesta (2.12.2005/937). Omaishoito on hoitomuoto, joka tukee heikentyneen toimintakyvyn, sairauden ja/tai vamman vuoksi säännöllistä hoito ja/tai huolenpitoa tarvitsevien kaikenikäisten henkilöiden kotona asumista. Konkreettisen henkilökohtaisen avustamisen lisäksi huolenpito voi sisältää myös hoidettavan päivittäisten toimien valvontaa, ohjausta ja tukemista. Ohjauksen, valvonnan ja tuen tarve koskee erityisesti henkilöitä, joilla on mielenterveysongelmia, aivovamma tai muistisairaus, kehitysvammaisia henkilöitä sekä henkilöitä, joilla on psyykkisen tai kognitiivisen toimintakyvyn vajeita.

Omaishoidon tuki on määrärahasidonnainen lakisääteinen sosiaalipalvelu, jonka järjestämisestä vastaa hyvinvointialue. Omaishoidontuki koostuu omaishoitajalle maksettavasta palkkiosta ja yksilöllisesti suunnitelluista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista. Omaishoidon tuki myönnetään pääsääntöisesti toistaiseksi, erityisestä syystä voidaan myöntää määräaikaiseksi. Omaishoidon tuki ja suunnitellut palvelut koskevat kaiken ikäisiä omaishoitoperheitä. Hoitopalkkion suuruus määräytyy hoidon sitovuuden ja vaativuuden perusteella. Perheen tulot ja varallisuus eivät vaikuta palkkion määrään. Hoitopalkkio on verotettavaa tuloa. Hoitajan esittämän erityisen syyn perusteella hoitopalkkio voidaan sopia säädettyjä vähimmäismääriä pienemmiksi. Hyvinvointialue päättää omaishoidon tuen palkkioluokkien lukumääristä ja myöntämisen perusteista lain sallimissa rajoissa. Voimassa oleviin palkkioihin tehdään indeksitarkistukset. Omaishoidon tuki ei ole tarkoitettu kattamaan hoidosta aiheutuneita kuluja (esim. lääke- ja terveydenhoitokulut) vaan sitä maksetaan hoidon vaativuuden ja sitovuuden perusteella korvauksena tehdystä hoitotyöstä. Omaishoidon tuen päätöksen tekeminen perustuu hoidettavan ja hoitajan monipuoliseen toimintakyvyn ja voimavarojen arviointiin. Arvioinnissa huomioidaan erityisesti arjessa tarvittavan avun määrä sekä hoidon sitovuus ja vaativuus.

Omaishoidon tuen tarvetta arvioitaessa otetaan huomioon sosiaalinen ympäristö, hoidettavan fyysinen ja psyykinen tila, ikä, muut sosiaali- ja terveystalvet sekä yhteiskunnan muut tukimuodot. Omaishoidon tuella yhdessä muiden sosiaali- ja terveystalveluiden kanssa pyritään takaamaan hoidettavan hyvinvoinnin sekä terveyden ja turvallisuuden kannalta riittävät talvet. Hoidettavan kodin pitää olla terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan siellä annettavalle hoidolle sopiva. Omaishoidon tuen päätöksenteon tukena käytetään terveydentilaa ja toimintakykyä koskevia lausuntoja sekä muita selvityksiä. Hoidettavan hoidon ja huolenpidon tarve arvioidaan yksilökohtaisesti kotikäynnillä. Kotikäynnillä keskustellaan sekä hoidettavan että omaishoitajuutta hakevan kanssa. Lasten omaishoidon talvelutarvetta arvioidessa tutustutaan lapseen tilanteeseen sopivien menetelmien (esim. leikkiminen, havainnointi) avulla.

Omaishoidon tuen myöntämisen edellytykset määritellään laissa. Hoitoisuusryhmää ja hoidettavan toimintakykyä arvioitaessa otetaan huomioon hoidettavan ja hoitajan kokonaistilanne. Mikään tietty diagnoosi ei oikeuta tai edellytä omaishoidon tukea. Omaishoidon tukeen ei ole oikeutta, mikäli avun tarve on esimerkiksi pelkästään ruoanlaitossa, siivouksessa, pihatöissä tai asioinnissa kodin ulkopuolella. Arvioinnissa otetaan huomioon myös perheen normaalit sisäiset vastuut, esimerkiksi puolisoitten välinen tavanomainen auttaminen ja vanhempien tavanomainen vastuu lapsesta.

Omaishoidon tuki koostuu kolmesta osasta: omaishoitajalle maksettavasta hoitopalkkiosta, hoidettavalle annettavista talveluista ja omaishoitajaa tukevista talveluista. Näistä sovitaan omaishoidon tuen toteuttamissuunnitelmassa. Hoidettavalla pitää olla kotikuntalain tarkoittama kotipaikka siinä kunnassa, josta hän omaishoidon tukea hakee. Lain mukaan kunnan asukkaalla tarkoitetaan henkilöä, jolla on kunnassa vakituinen osoite.

2 EDELLYTYKSET OMAISHOITAJALLE

Omaishoitajaksi voi ryhtyä hoidettavan omainen tai muu hoidettavalle läheinen täysi-ikäinen henkilö. Hoitajan terveyden ja toimintakyvyn tulee vastata omaishoidon asettamia vaatimuksia. Hoitajan toimintakykyä arvioitaessa kiinnitetään

huomiota muun muassa hänen omiin sairauksiinsa, muistiin, liikuntakykyyn ja elämäntapoihin. Hoitajan sopivuuteen vaikuttaa myös sosiaaliset syyt, esimerkiksi hoitajan liiallinen päihteiden käyttö tai väkivalta.

Joissain tapauksissa hoitaja on itse niin huonokuntoinen, että hoitajan rooli on hänelle kohtuuton. Tällöin riski hoitajan uupumiseen ja kykenemättömyyteen vastata hoidettavan tarvitsemasta hoidosta ja huolenpidosta on suuri. Omaishoitaja on velvollinen ilmoittamaan omaishoidon tukeen terveydentilassaan tapahtuneista olennaisista muutoksista. Omaishoidon tuesta vastaava työntekijä voi pyytää lääkärinlausunnon tai muun selvityksen hoitajan terveydentilasta tarvittaessa, jolloin omaishoitaja on velvollinen sen toimittamaan. Pyydettyjen asiakirjojen toimittamatta jättäminen voi johtaa omaishoidon tuen irtisanomiseen tai hylkäävään päätökseen uudella hakijalla.

Omaishoidon on oltava yhdessä muiden tarvittavien sosiaali- ja terveystalvelujen sekä lasten kohdalla myös varhaiskasvatuksen ja koulun kanssa hoidettavan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden kannalta riittävää. Hoitajan on kyettävä sitoutumaan sekä kantamaan kokonaisvastuu hoidettavasta. Hoitajan on oltava valmis huolehtimaan hoivasta ja huolenpidosta omaishoidon tuen toteuttamissuunnitelman mukaisesti sekä toimimaan yhteistyössä hyvinvointialueen omaishoidosta vastaavan työntekijän kanssa.

Etäomaishoitaja voi huolehtia omaisestaan myös toiselta paikkakunnalta käsin. Tällöin kyseessä on sitova päivittäinen etäomaishoivatilanne, jolloin hoiva tapahtuu osin esimerkiksi puhelimitse ja etäteknologian avulla. Etäomaishoitaja voi esimerkiksi matkustaa joka viikonloppu pitkän matkan huolehtiakseen läheisestään ja auttaakseen häntä seuraavan viikon haasteissa (Omaishoitajaliitto). Etäomaishoitajan tuki koostuu hoidettavalle myönnettyistä palveluista ei hoitopalkkiosta. Etäomaishoitajilla on mahdollisuus osallistua omaishoitajille suunnattuun paikallisten omaishoitajayhdistysten toteuttamaan valmennukseen.

3 OMAISHOIDON TUEN HAKEMINEN JA PÄÄTÖKSENTEKO

Omaishoitotilanteen tunnistaminen voi nousta esille tukea tarvitsevan lähiyhteisöstä tai itse voi tunnistautua omaishoitajaksi. Ikääntyneiden, vammaisten sekä erityistä tukea tarvitsevien lasten parissa työskentelevät ammattilaiset ovat avainroolissa omaishoitotilanteiden tunnistamisessa. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia koulutetaan tunnistamaan omaishoitajuutta. Mitä varhaisemmassa vaiheessa alkava omaishoitotilanne pystytään tunnistamaan, sitä todennäköisempää on omaishoitoperheen sujuva ja turvallinen arki. Omaishoidon tuen tarvetta ei arvioida takautuvasti.

Omaishoidon tuki on harkinnanvarainen etuus, jota myönnetään hyvinvointialueen talousarviossa annetun määrärahan puitteissa. Tukea voi hakea ilman erillistä hakuaikaa. Tukea haetaan joko täyttämällä paperinen hakemus ja lähettämällä se postitse tai lähettämällä hakemus sähköisesti Etelä-Savon hyvinvointialueen keskitettyyn asiakasohjaukseen. Hakemukseen ei tarvitse liittää lääkärintodistusta. Hakemus kirjataan saapuneeksi, kun se on tullut hyvinvointialueen keskitettyyn asiakasohjaukseen.

Hakemuksen saapumisen jälkeen hakijan asuinkunnan omaishoidon tuesta vastaava työntekijä on yhteydessä omaishoitajaksi hakeutuvaan henkilöön sopiakseen kotikäyntiä. Kotikäynnillä on läsnä omaishoidon tuesta vastaava työntekijä, omaishoitaja ja omaishoidettava. Paikalla voi olla myös muita omaisia tai läheisiä, jotka asiakas ja omaishoitaja haluavat osallistuvan kotikäyntiin. Tarvittaessa paikalla voi olla myös muita hoidettavan tilanteen tai terveydentilan tuntevia tahoja esimerkiksi toimintaterapeutti tai fysioterapeutti. Kotikäynnillä keskustellaan ja selvitetään omaishoidettavan toimintakyky ja hoidon tarve. Lisäksi keskustellaan, mitä asioita omaishoitaja tekee ja mitä palveluita asiakas saa muualta tai tekee itse. Myös hoitajan oma terveydentila, elämäntavat (muun muassa päihteidenkäyttö) ja sitoutuminen hoitotyöhön arvioidaan hyvinvointi- ja terveystarkastuksessa.

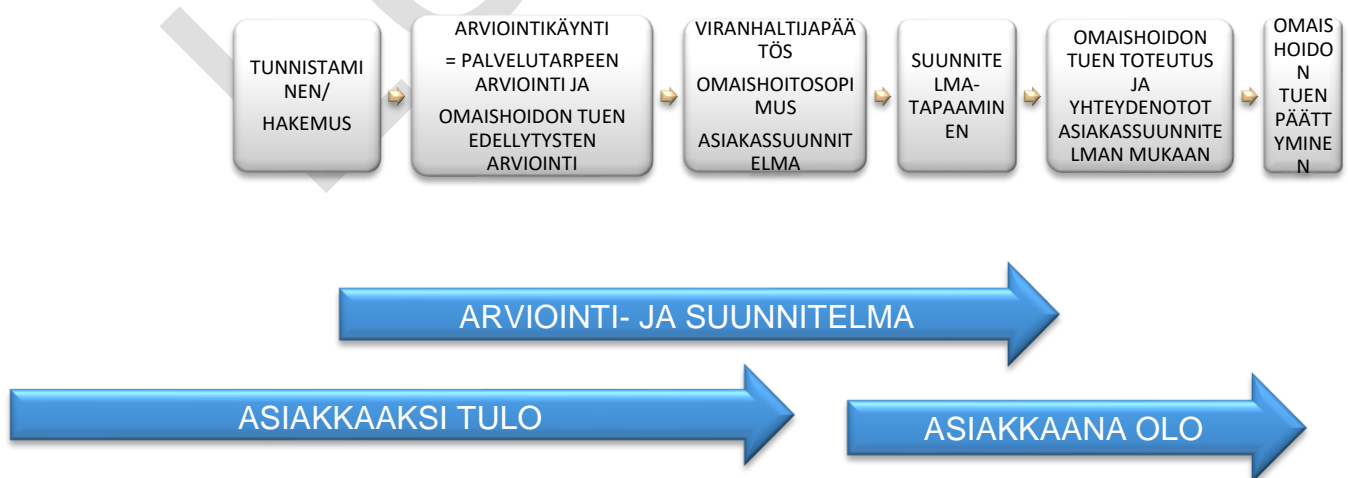
Kotikäynnillä omaishoidon tuesta vastaava palveluohjaaja neuvoo ja ohjaa eteenpäin myös muihin palveluihin, kuten esimerkiksi vammais- ja hoitotuen

hakemiseen, apuvälineasioihin ja mahdollisiin vammaispalveluihin tai kotihoiton palveluihin liittyen sekä alueen yhdistysten (esim. omaishoitajayhdistykset) tarjoamiin toimintoihin. Tarvittaessa voidaan pyytää lisäselvityksiä, esimerkiksi lääkärinlausunto, jotka kuvaavat hoidettavan ja hoitajan terveydentilaa. Myös muilta asiakkaan yhteistyö tahoilta voidaan tarvittaessa pyytää lisäselvityksiä. Näitä tahoja voivat olla esimerkiksi lapsiperheiden osalta koulu, päiväkot, lapsiperheiden palvelut, lastensuojelu, terapeutit tai muut asiakkaan tuntemat yhteistyö tahot.

Kehitysvammaisten ja vaikeavammaisten osalta palvelutarpeen arvioinnin omaishoidontuesta tekee vammaispalvelujen sosiaalityöntekijä tai omaishoidon palveluohjaaja. Arvioinnissa huomioidaan henkilön ikä tasoa vastaava päivittäisen hoivan, huolenpidon, ohjauksen, valvonnan tarve ja hoidon sitovuutta. Lisäksi arvioidaan liikuntakykyä, kommunikaatiotaitoja sekä hoitotoimenpiteiden tarvetta. Asiakkaan toiveita ja odotuksia kuullaan, ja ne yhteen sovitetaan ammattilaisen näkemyksen kanssa asiakassuunnitelmaan / omaishoidon tuen suunnitelmaan. Tarvittaessa järjestetään tarvittavat kommunikaation apuvälineet tai tulkkauksen palvelu.

Jos hakemukseen tai jo myönnetyn omaishoidon tuen tarkastusta varten pyydettyjä lisäselvityksiä ei ole toimitettu 3 kuukauden kuluessa niiden pyytämisestä, hakemus raukeaa ja siitä tehdään kielteinen päätös. Mikäli kotikäyntiä ei pystytä hakijasta johtuvista syistä toteuttamaan 6 kuukauden aikana, hakemus raukeaa ja siitä tehdään kielteinen päätös.

Omaishoitoperheen palvelutarpeenarviointi tapahtuu moniammatillisesti. Arvioinnissa otetaan huomioon:

- omaishoitajan kyky toimia omaishoitajana
- hoidon sitovuus ja vaativuus
- hoidettavan toimintakyky päivittäisissä toiminnoissa (esim. liikkuminen, pukeutuminen, lääkityksen toteutuminen, ravitsemustila)
- vaihtoehtoisten ja korvaavien kommunikaatiomuotojen käyttäminen
- sairauden hoito (kotihoito tukena)
- yöllisen hoidon tarve
- omaishoidettavan suostumus omaishoidettavaksi

Arviointikäynnin jälkeen toteutetaan **suunnitelmatapaaminen**, jossa käydään läpi omaishoitosopimus, tarkennetaan omaishoidon tuen suunnitelmaa ja laaditaan yhteydenpitosuunnitelma. Tarvittaessa suunnitelmatapaaminen toteutetaan, vaikka omaishoidon tuen päätös olisi kielteinen. Suunnitelmatapaaminen voidaan toteuttaa asiakkaan kotona, tai asiakas voi tulla toimistolle tai tapaaminen voidaan toteuttaa puhelimitse tai etäyhteyksin. Asiakkaan omaishoidon tuen toteuttamissuunnitelman perustana ovat asiakkaan toiveet ja odotukset sekä ammattilaisen näkemys tilanteesta ja ne sovitetaan yhteen ammattilaisen näkemyksen kanssa. Tarvittaessa järjestetään tarvittavat kommunikaation apuvälineet tai tulkkaukspalvelu.

Omaishoidon tuen myöntäminen perustuu yksilölliseen tarveharkintaan ja tukena on Etelä-Savon hyvinvointialueella käytössä olevat toimintakyvyn arvioinnin työkalut (RAI) ja myöntämisen perusteet.

3.1 Omaishoidon tuen päätöksenteko

Omaishoidon tukihakemukset käsittelevät asiakkaan omaishoidon tuesta vastaava työntekijä tarvittaessa tukeaan moniammatillinen työryhmä, jossa on asiantuntijoita usealta eri taholta. Omaishoidon tuesta vastaava työntekijä keskustelee moniammatillisen työryhmän kanssa anonyymisti kotikäyntimuistion, mahdollisten lisäselvitysten ja lääkärinlausuntojen perusteella. Näin mahdolliset alue- tai tulkintakohtaiset erot suljetaan pois. Hakijalle tehdään omaishoidon tuesta selvitysten jälkeen joko myönteinen tai kielteinen päätös.

Omaishoidon tuesta laaditaan kirjallinen viranhaltijapäätös, joka lähetetään omaishoitajalle arviointijakson aikana. Viranhaltijapäätöksen tekee virassa oleva sosiaali- tai terveysalan ammattilainen. Omaishoidon tuki myönnetään Etelä-Savon aluehallituksen hyväksymän määrärahan ja myöntämisperusteiden perusteella. Päätöksenteon tukena käytetään yksilökohtaista harkintaa. Viranhaltijapäätökseen voi hakea muutoksenhakua 30 päivän kuluessa saatuaan tiedon päätöksestä. Muutoksenhaun laatimisesta ohjeistetaan päätöksen liitteessä.

Viranhaltijapäätös on myönteinen, kun asiakkaalle tarjotaan omaishoitoa tukevia palveluja, rahallinen hoitopalkkio ja vapaapäiväoikeudet. Viranhaltijapäätös kirjataan kielteisenä, jos omaishoidon myöntämisperusteet eivät täyty. Mikäli omaishoidon hakemukseen tehdään kielteinen päätös, asiakkaalle voidaan silti tarjota omaishoitoa tukevia palveluita sekä vapaajärjestelyitä, joista tehdään erillinen päätös. Lisäksi tarjotaan alueellisten omais-, potilas- ja lapsiperheyhdistysten toimintoja (esim. vertais- ja keskustelutuki, tukihenkilötoiminnat ja lastenhoitoapu).

Omaishoidon tuki ja tuen mahdollinen korotus myönnetään ja maksetaan sen kuukauden alusta, kun hakemus on kirjattu saapuneeksi hyvinvointialueelle tai myöhemmin, jos omaishoito todellisuudessa alkaa vasta hakemuksen saapumisen jälkeen. Omaishoidon tukea ja tuen korotusta ei makseta takautuvasti. Tukea tai sen korotusta myönnetään pääsääntöisesti pitkäkestoiseen (yli 3 kuukautta) omaishoitoon, poikkeuksena saattohoitopäätöksen saaneet asiakkaat. Käytännössä hoitaja on yleensä osallistunut hoidettavan hoitoon ja huolenpitoon jo ennen omaishoitosopimuksen tekemistä.

Omaishoidon tukea ei myönnetä, jos hoidettava asuu sosiaali- ja/tai terveydenhuollon toimintayksikössä, jossa palvelut ovat saatavissa kyseisen yksikön toimesta. Tuen maksaminen lakkautetaan, jos vammaisen tai pitkäaikaissairas lapsi tai nuori opiskelee oppilaitoksessa, jossa hän asuu kouluviikkojen ajan oppilasasuntolassa. Omaishoitajan ja hoidettavan lyhyt ulkomaanmatka ei ole omaishoidon tuen palkkion maksamisen esteenä. Pidempi yli 3 kuukauden oleskelu ulkomailla aiheuttaa omaishoidon tuen irtisanomisen. Mikäli ulkomailla

oleskelu ulkomailla kestää yli 3 kuukautta, mutta on kuitenkin väliaikaista, voidaan palkkion maksu keskeyttää ulkomailla oleskelun ajaksi ilman, että tuki irtisanotaan

3.2 Omaishoidon tuen sisältö

Omaishoitajan oikeus vapaaseen määräytyy voimassa olevan omaishoitolain mukaisesti. Omaishoidon tuki ja palveluiden tarve arvioidaan yksilöllisesti palvelutarpeen arvioinnissa, jonka tekevät omaishoidon tukeen perehtynyt palveluohjaaja. Omaishoidon tukea ja palveluita koskevat asiat kirjataan henkilökohtaiseen asiakassuunnitelmaan.

Omatyöntekijä tarkoittaa sosiaalihuoltolain mukaan asiakkaalle asiakkuuden ajaksi nimettävää omatyöntekijää. On omaishoitoperheen ”rinnalla kulkija”. Eri-tyistä tukea tarvitsevilla asiakkailla omatyöntekijä on sosiaalityöntekijä.

Palveluohjaus on keskeisessä roolissa tukemassa omaishoitajaa hoitotehtävässä. Sen tavoitteena on helpottaa, neuvoa, auttaa ja tukea omaishoitoperheiden elämää sekä koordinoida ja sujuvoittaa palveluiden kohdentumista. Palveluohjaaja työskentelee yhteistyössä eri tahojen ammattilaisten (julkinen-, yksityinen- ja kolmas sektori) sekä omaisten kanssa. Lisäksi omaishoitoa tuetaan muilla palveluilla, kotihoidon palveluilla tai täydentävillä tukipalveluilla. Tukipalveluita ovat mm. ateriat-, kauppa-, asiointi-, siivous-, vaatehuolto-, turva-, kuljetus- ja saattajapalvelut sekä sosiaalista kanssakäymistä edistävät palvelut.

Omaishoitajalla on mahdollisuus hakea omaishoitotehtävää tukevia pari- tai yksilölomia ja kuntoutuksia, joita järjestää esimerkiksi KELA ja yhdistykset. Omaishoitoperheen tukena ovat myös yhdistysten ja seurakuntien tarjoama vertaistuki virkistystoiminta ja vapaaehtoisten tarjoama tuki, sekä edunvalvonta.

Omaishoitosopimus on hyvinvointialueen ja omaishoitajan välinen sopimus. Omaishoitosopimus on voimassa toistaiseksi tai määräaikaisesti. Omaishoitosopimuksen tehnyt omaishoitaja ei ole työsopimuslain 2 §:n tarkoittamassa työ-

suhteessa hyvinvointialueeseen, hoidettavaan tai hoidettavan huoltajaan. Sopimusomaishoidon edellytyksenä on, että hoidettava hyväksyy hoitajan sopimusomaishoitajakseen ja että sopimusomaishoito on muutenkin hoidettavan toiveiden ja edun mukaista sekä omaishoitaja kyvykäs toimimaan omaishoitajana. Asiakkaan tahdon selvittämisestä säädetään sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812 /2000). Omaishoitosopimuksen sisältö määräytyy Laki omaishoidon tuesta perusteella.

Omaishoidon tuesta laaditaan omaishoitajan ja hyvinvointialueen palvelun järjestäjän välillä sopimus Oima järjestelmään mikä sisältää:

- Sopimus hoitopalkkion määrästä ja maksupäivästä
- Oikeus lakisääteisiin vapaisiin
- Sopimuksen voimassaolo (toistaiseksi tai määräaikainen)
- Hoitopalkkion maksamisen keskeytykset; jos hoito keskeytyy äkillisesti hoidettavan terveydentilasta johtuvasta syystä, keskeytyy hoitopalkkion maksaminen 1 kk kuluttua
- Sopimusosapuolet (omaishoitaja ja omatyöntekijä hyvinvointialueen puolesta) tarkistavat sopimuksen ja omaishoidon tuen suunnitelman vähintään kerran vuodessa tai tarvittaessa.
- Lakisääteinen tapaturmavakuutus
- Sopimuksen irtisanominen
- Sopimuksen liitteenä on omaishoidon tuen suunnitelma
- Hoitopalkkion määrä tarkistetaan vuosittain palkkakertoimella.

Jos sopimus tehdään määräaikaisena, kirjataan asiakassuunnitelmaan, miten tarvittava hoito ja huolenpito toteutetaan omaishoitosopimuksen päättymisen jälkeen.

Omaishoitosopimus tarkistetaan vuosittain tai tarvittaessa.

3.3 Omaishoidon tuen suunnitelma

Palvelutarpeen arviointia täydennetään omaishoidon tuen suunnitelmalla. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä asiakkaan kanssa, mikäli asiakkuus alkaa. Hoito- ja palvelusuunnitelmaan kirjataan ylös mistä asioista omaishoitaja huolehtii, mitä muita palveluita perheen tueksi on järjestetty ja suunnitelma vapaiden käytöstä. Hoito- ja palvelusuunnitelma liitetään omaishoitosopimukseen. Omaishoidon tuen suunnitelma on tarkistettava tarvittaessa omaishoitotilanteen muuttuessa tai hoidettavan tai omaishoitajan pyynnöstä, mutta säännöllisesti 1-2 vuoden välein. Seuraava tarkastamisajankohta kirjataan omaishoidon tuen

suunnitelmaan. Omaishoidon tuen suunnitelma sovitetaan yhteen asiakkaan muiden palvelujen ja tukitoimien kanssa. Omaishoidon tuen suunnitelma on yhteinen omaishoidettavalle ja -hoitajalle omaishoidon tuen osalta.

Omaishoidon tuen suunnitelmaan kirjataan, miten hoidettavan hoito järjestetään omaishoitajan oman terveydentilan hoitamisesta johtuvien poissaolojen sekä vapaiden aikana. Omaishoidon tuen suunnitelmaan kirjataan myös, miten hoidettavan hoito järjestetään, mikäli omaishoitaja sairastuu eikä perheen lähipiiristä löydy henkilöä, joka voisi hoidettavasta huolehtia.

Omaishoidon tuen suunnitelma sisältää asiakkaan palvelutarpeen edellyttämässä laajuudessa:

- 1) asiakkaan arvion ja ammatillisen arvion tuen tarpeesta;
- 2) asiakkaan arvion ja ammatillisen arvion tarvittavista palveluista ja toimenpiteistä;
- 3) omatyöntekijän tai muun asiakkaan palveluista vastaavan työntekijän arvio asiakkaan terveyden tai kehityksen kannalta välttämättömistä sosiaalipalveluista, niiden alkamisajankohdasta ja kestosta;
- 4) tiedot siitä kuinka usein asiakas ja omatyöntekijä tai muu asiakkaan palveluista vastaava työntekijä tulevat tapaamaan;
- 5) asiakkaan ja työntekijän arvion asiakkaan vahvuuksista ja voimavaroista;
- 6) asiakkaan ja työntekijän yhdessä asettamat tavoitteet, joihin sosiaalihuollon avulla pyritään;
- 7) arvion asiakkuuden kestosta;
- 8) tiedot eri alojen yhteistyötahoista, jotka osallistuvat asiakkaan tarpeisiin vastaamiseen ja vastuiden jakautuminen niiden kesken;
- 9) suunnitelman toteutumisen seuranta, tavoitteiden saavuttamista ja tarpeiden uudelleen arviointia koskevat tiedot.

3.4 Omaishoitajan asema

Omaishoitajan oikeus vapaaseen määräytyy voimassa olevan omaishoitolain mukaisesti. Omaishoidon tuki ja palveluiden tarve arvioidaan yksilöllisesti palvelutarpeen arvioinnissa, jonka tekevät omaishoidon tukeen perehtynyt palveluohjaaja. Omaishoidon tukea ja palveluita koskevat asiat kirjataan henkilökohtaiseen asiakassuunnitelmaan.

Omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään **kaksi vuorokautta** kalenterikuukautta kohti. Oikeus kahden vuorokauden vapaaseen koskee omaishoitajia, joiden hoidon sitovuus ei ole sitovaa ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin. Sosiaalihuoltolain 27 b § mukaan kahden vuorokauden vapaaseen ovat oikeutettuja myös ne omaistaan hoitavat, joilla ei ole tehtynä sopimusta omaishoidosta.

Omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään **kolme vuorokautta** kalenterikuukautta kohti, jos hän on yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin. Sitovuus katsotaan ympärivuorokautiseksi siitä huolimatta, että hoidettava viettää säännöllisesti vähäisen osan vuorokaudesta käyttäen kotinsa ulkopuolella järjestettyjä sosiaali- ja terveyspalveluja taikka saaden kuntoutusta tai opetusta.

Lakisääteisen vapaan pitämiseen liittyviä maakunnallisia yhteneväisiä ohjeistuksia:

- Lakisääteiseen vapaaseen kalenterikuukautta kohti ei ole oikeutta silloin, kun omaishoito keskeytyy yli neljäksitoista vuorokaudeksi kalenterikuukauden aikana
- Omaishoitajan lakisääteisen vapaan järjestäminen palvelusetelillä, jaksohoitona, perhehoitona tai toimeksiantosuhteisena sijaishoitona, kirjataan omaishoidon tuen suunnitelmaan
- Mikäli omaishoitaja ei halua pitää lakisääteisiä vapaita, myös se kirjataan omaishoidon tuen suunnitelmaan
- Vapaat tulee pitää suunnitellusti esim. jaksohoito suunniteltujen jaksojen mukaan. Jos asiakassuunnitelmassa on sovittu hoidettavan ympärivuorokautisesta hoidosta säännöllisesti muualla kuin kotona, tulee hoitajan käyttää vapaapäivät tällöin.
- Omaishoitaja voi myös jaksottaa ja pitää lakisääteisen vapaan enintään neljänä alle vuorokauden pituisena jaksona siten, että jaksojen pituus yhteensä ei ylitä 24 tuntia, esim. päivätoiminta 4 x 6 tuntia on yksi omaishoidon vapaa yhteensä **11,60€**. Vapaa, joka pidetään enintään neljässä jaksossa, peritään yksi maksu vapaata vuorokautta kohti. Asiakasmaksu peritään ensimmäisen vapaan jakson alkaessa.
- Lakisääteiset vapaat tulee pitää puolen vuoden sisällä siitä, kun ne on ansaittu. Lakisääteiset vapaat suositellaan pidettäväksi kuukausittain. Edellisen vuoden lakisääteiset vapaat on käytettävä seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä.
-

Lakisääteisen vapaan ajan hoito voidaan järjestää omaishoidettavalle:

- Toimeksiantosopimuksella toteutettava sijaishoito
- Perhehoito
- Ympäri vuorokautinen jaksohoito
- Päivätoiminta
- Palveluseteli

Muu vapaa / virkistysvapaa

Omaishoitajalle voidaan järjestää lakisääteisten vapaiden lisäksi virkistysvapaa. Hyvinvointialue voi tarvittaessa järjestää tuen tarpeessa olevan henkilön päivittäin sitovaa hoitoa ja huolenpitoa antavalle omaiselle tai läheiselle vapaa-päiviä sekä alle vuorokauden pituisia virkistysvapaita. Maakunnan on huolehdittava hoidettavan hoidon tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä vapaan aikana. Hoitajan vapaan aikainen sijaishoito voidaan järjestää omaishoidon tuesta annetun lain 4 a §:ssä tarkoitettuna sijaishoitona. Virkistysvapaan tavoitteena on tukea niitä omaisia ja läheisiä, jotka osallistuvat tiiviisti tuen tarpeessa olevan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämiseen. Virkistysvapaa koskee käytännössä niitä henkilöitä, jotka täyttävät kriteerit omaishoitosopimuksen tekemiselle, mutta jotka eivät syystä tai toisesta ole tehneet sopimusta. Tarkoituksena on laajentaa hyvinvointialueen antaman tuen piirissä olevaa omaisten ja läheisten antamaa hoitoa heikentämättä hoitoa ja huolenpitoa tarvitsevien henkilöiden mahdollisuuksia päästä omaishoitolain mukaisen omaishoidon tuen piiriin. (sosiaalihuoltolaki 27b §)

Omaishoidon vapaan palveluseteli

Omaishoitoa tukevia palveluja voidaan järjestää myös palvelusetelillä. Palvelusetelillä hyvinvointialue sitoutuu maksamaan palvelun käyttäjän hankkimat palvelut siihen palvelusetelin arvoon asti, jonka maakunnan liikelaitos on päättänyt. Palvelusetelillä hankittavat palvelut ovat maakunnan liikelaitoksen hyväksymän yksityisen palveluntuottajan tai järjestön tuottamia palveluita. Mikäli hoidettavan hoito järjestetään palvelusetelillä omaishoitajan lakisääteisen vapaan ajaksi, asiakkaan maksettavaksi tulee palvelusetelin arvon ja palveluntuottajan hinnan välinen erotus. Omaishoidon vapaan palvelusetelistä on olemassa oma sääntökirja.

Omaishoitajan koulutus ja valmennus

Omaishoitolain 3 a §:n mukaan (511/2016) hyvinvointi alueen on järjestettävä omaishoitajalle valmennusta ja koulutusta hoitotehtävää varten. Omaishoitajien valmennus omaishoitajuuteen tapahtuu osana omaishoidon tuen arviointia omaishoitotilanteen alussa ja jatkossa omaishoidon seuranta käyntien yhteydessä. Omaishoitaja ohjataan Omaishoitajaliiton paikallisyhdistysten Ovet-valmennukseen®.

Omaishoitajan hyvinvointi- ja terveystarkastukset

Omaishoitajalla on lakisääteinen oikeus hyvinvointi- ja terveystarkastukseen omaishoidon tuen alkaessa sekä kahden vuoden välein. Hyvinvointi- ja terveystarkastukset ei peritä asiakasmaksua sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992 5 §:n 1) kohdan perusteella.

Omaishoitaja ohjataan hyvinvointi- ja terveystarkastukseen omaishoidon arviointi tai seuranta käynnillä.

Hyvinvointi- ja terveystarkastuksessa selvitetään omaishoitajan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyä ja terveydentilaa, lisäksi selvitetään mahdolliset sairaudet ja niiden vaatima hoito sekä elämäntilanne ja sosiaaliset verkostot. Tarkastuksessa käytetään esimerkiksi COPE-indeksiä ja Ascot-elämänlaatumittaria, millä kartoitetaan avun ja tuen tarvetta sekä koko perheen ja lähiverkoston olemassa olevia voimavaroja. Mittari kertoo tuen vaikuttavuudesta. Terveydenhoitaja keskustelelee tarvittaessa omaishoitajan fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta toimintakyvystä ja terveydentilasta yhdessä omatyöntekijän kanssa suhteessa kykyyn toimia omaishoitajana. Tarkastuksella tuetaan omaishoitajaa tekemään hänen omaa terveyttään ja hyvinvointiaan edistäviä valintoja. Tarvittaessa ohjataan asiakas lääkärin ja/tai muun sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijan arvioon.

Omaishoidon tukea ei myönnetä, jos hoitajalla on:

- todettu (diagnosoitu) muistisairaus, mikä on edennyt sellaiseen vaiheeseen, että edellytykset omaishoitajana toimimiseen eivät enää täyty (lääkärin lausunto tarvittaessa)

- vakavia mielenterveyden ongelmia (lääkärin lausunto tarvittaessa)
- päihteiden väärinkäyttöä (arvioidaan tarvittaessa esimerkiksi audit-kyselyllä)
- perhetilanne tai elämäntilanne selvästi rajoittaa toimimasta omaishoitajana (arvioidaan tarvittaessa esimerkiksi THL:n väkivaltaseulalla)
- muut toimintakykyä rajoittavat sairaudet, jotka selvästi vaikeuttavat omaishoidon toteutumista

Eläke- ja muu vakuutusturva

Sopimuksen tehneellä omaishoitajalla on oikeus eläketurvaan ja tapaturmavakuutukseen. Omaishoidon tuki on eläketurvaan oikeuttavaa tuloa ja omaishoitajan eläketurvasta säädetään kunnallisessa eläkelaisissa (549/2003).

Tarve sopimusomaishoitajan vastuuvakuutukseen sekä työttömyysturvaa koskeviin muutoksiin selvitetään erikseen.

Omaishoitosopimukseen kuuluu lakisääteinen tapaturmavakuutus, joka koskee hoitotilanteissa tapahtuvia tapaturmia. Omaishoidon tuesta hoitajan kanssa sopimuksen tehneen hyvinvointialueen on vakuutettava hoitaja työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 3 §:n 1 momentin mukaisella vakuutuksella. Omaishoitajaan sovelletaan, mitä työtapaturma- ja ammattitautilaissa säädetään työntekijästä, ja kuntaan sovelletaan, mitä työtapaturma- ja ammattitautilaissa säädetään työnantajasta.

Sijaishoito toimeksiantosopimuksella

Omaishoitaja voi itse hankkia omasta lähiverkostostaan hoidettavalleen sijaishoitajan, jonka kanssa tehdään toimeksiantosopimus ja viranhaltijapäätös. Ennen toimeksiantosopimuksen tekemistä omatyöntekijä on yhteydessä sijaishoitajaan ja käy toimeksiantosopimukseen liittyvät asiat läpi. Sijaishoitajille maksettava palkkio vuonna 2023 on **96,50** euroa vuorokausi ja 48,27 euroa osavuorokausi (12 tuntia).

Perhehoito

Omaishoitajan vapaan järjestämiseksi voidaan omaishoidettavalle järjestää perhehoitoa perhekodissa tai hoidettavan kotona. Ikäihmisten ja vammaisten perhehoidosta on laadittu oma sääntökirja.

Perhehoito hoidettavan kotona määritellään kestopensa perusteella lyhytaikaiseksi tai osavuorokautiseksi perhehoidoksi. Kotona tapahtuvaa perhehoitoa voidaan järjestää mm. omaishoitajan vapaan järjestämiseksi silloin, kun hoidettavan ei ole tarkoituksenmukaista siirtyä sijaishoidon ajaksi pois omasta kodistaan.

Omaishoitajien on mahdollista saada **asiointivapaata kiertävän perhehoidon** avulla minimissään 3 tuntia ja maksimissaan 6 tuntia viikossa. Asiointivapaasta peritään hyvinvointialueen määrittelemä asiakasmaksu.

Päivätoiminta

Omaishoitaja voi sopia omatyöntekijän kanssa vapaapäiviensä järjestämisestä omaishoidettavan kuntouttavana päivätoimintana.

4 OMAISHOIDON TUEN MYÖNTÄMISPERUSTEET HOITOISUUSLUOKITTAIN JA HOITOPALKKION MÄÄRÄT

Hoitopalkkion taso määräytyy hoidon sitovuuden ja vaativuuden mukaan. Laki määrittelee vähimmäispalkkion suuruuden. Hoitopalkkioon tulee vuosittain indeksitarkastukset. Omaishoidon tukea ei myönnetä takautuvasti, vaan myöntäminen perustuu aina oikea-aikaiseen palvelutarpeenarvointiin omaishoidon tuen palveluohjaajan toimesta.

Omaishoidon tuen (kaikki palkkioluokat) myöntämisen edellytykset

1. Henkilö tarvitsee alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen syyn vuoksi kotioloissa hoitoa ja muuta huolenpitoa.
2. Hoidettavan omainen tai muu läheinen henkilö on valmis vastaamaan hoidosta ja huolenpidosta tarpeellisten palveluiden avulla.
3. Hoitajan terveys ja toimintakyky vastaavat omaishoidon asettamia vaatimuksia.
4. Omaishoito yhdessä muiden sosiaali- ja terveysten palveluiden sekä varhaiskasvatuksen ja koulun kanssa on hoidettavan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden kannalta riittävää.
5. Hoidettavan koti on terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan siellä annettavalle hoidolle sopiva.
6. Tuen myöntämisen arvioidaan olevan hoidettavan edun mukaista.

Laki omaishoidon tuesta 2.12.2005/937

Muut edellytykset (kaikki palkkioluokat):

- Omaishoidon tuesta vastaava työntekijä on tehnyt palvelutarpeen arvioinnin omaishoidon tukea hakevaan perheeseen. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota kokonaisvaltaiseen hoidon sitovuuteen ja vaativuuteen sekä hoidettavan toimintakykyyn huomioiden fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen toimintakyky sekä suoriutuminen päivittäisistä henkilökohtaisista toiminnoista ja valvonnan tarpeesta.
- Arvioinnissa otetaan huomioon perheen tavanomaiset sisäiset vastuut, kuten puolisoiden tavanomainen toistensa auttaminen sekä tavanomainen huolenpito lapsesta.
- Mikään tietty diagnoosi ei oikeuta tai ole edellytys omaishoidon tukeen.
- Omaishoitaja ottaa päävastuun hoidettavan hoidosta ja huolenpidosta.
- Omaishoitajan terveydentila on kotikäynnillä selvitetty ja tarvittaessa todettu terveystarkastuksella ja / tai lääkärinlausunnolla, että terveydentila ei ole este omaishoitajuudelle.
- Omaishoitaja sitoutuu omaishoidettavan toimintakykyä ylläpitävään toimintaan.

Omaishoidon tukea ei voida myöntää, jos hoitajalla on:

- todettu (diagnosoitu) muistisairaus, mikä on edennyt sellaiseen vaiheeseen, että edellytykset omaishoitajana toimimiseen eivät enää täyty (lääkärin lausunto tarvittaessa)
- vakavia mielenterveyden ongelmia (arvioidaan GDS mittarilla, lääkärin lausunto tarvittaessa)
- päihteiden väärinkäyttöä (arvioidaan tarvittaessa audit-kyselyllä)
- perhetilanne tai elämäntilanne selvästi rajoittaa toimintaa omaishoitajana
- hoidettavan koti ei ole terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan annettavalle hoidolle sopiva

Omaishoidon lain määrittelemä minimi hoitopalkkio on vuonna 2023 439,70 euroa kuukaudessa (Laki omaishoidon tuesta 5§)

4.1 Perusteet omaishoidon tuen myöntämiselle alle 18-vuotiailla

Hoitopalkkio luokka I

Kuvaus:

- Lasten ja nuorten omaishoidon tuki kohdennetaan vaikeasti vammaisille ja / tai pitkäaikaissairaille lapsille ja nuorille, joiden hoito on terveeseen saman ikäiseen lapseen tai nuoreen verrattuna erittäin vaativaa ja sitovaa.
- Alle 3-vuotiaalle lapselle tukea voidaan myöntää silloin, kun kysymyksessä on vaikeavammainen tai pitkäaikaissairas lapsi, joka tarvitsee vaativan ja sitovan hoidon lisäksi esimerkiksi vaativia hoitotoimenpiteitä (näitä voivat olla muun muassa peg letku, iv-hoito) tai lapsi muutoin vaatisi sairaalahoitoa tai laitoshoitotason hoitopaikan.

Myöntämisen perusteet:

- Lapsi tai nuori tarvitsee jatkuvaa hoitoa, huolenpitoa, valvontaa ja ohjausta.
- Lapsi tai nuori tarvitsee ikäänsä nähden paljon hoitoa ja jatkuvaa apua useissa henkilökohtaisissa päivittäisissä toiminnoissa kuten liikkumisessa, lääkehuollossa, ruokailuissa, peseytymisessä, pukeutumisessa, henkilökohtaisen hygienian hoidossa, wc-asiainnilla sekä kodin ulkopuolella liikkumisessa ja toimimisessa.
- Omaishoidon tarpeen arvioinnissa kiinnitetään huomiota päivittäisten toimintojen ja avun tarpeen lisäksi kommunikaatioon, ymmärryskykyyn ja kykyyn olla toisten kanssa vuorovaikutuksessa sekä vaativien hoitotoimenpiteiden tarpeeseen.
- Hoitopalkkio luokka I lapsi ei yleensä tarvitse säännöllisesti vammasta tai sairaudesta johtuvaa hoitoa yöaikaan, mutta enemmän valvontaa ikä tasoon nähden.

Muut tuen myöntämistä ohjaavat perusteet:

- Ainoastaan ohjauksen ja valvonnan tarve eivät ole riittäviä perusteita omaishoidon tuelle lapsuusiässä.

Hoitopalkkio luokka II

Kuvaus:

- Lasten ja nuorten omaishoidon tuki kohdennetaan vaikeasti vammaisille ja pitkäaikaissairaille lapsille ja nuorille, joiden hoito terveeseen saman ikäiseen lapseen tai nuoreen verrattuna on erittäin vaativaa ja sitovaa.

Myöntämisen perusteet:

- Hoitopalkkio luokka II lapsi tai nuori tarvitsee runsaasti jatkuvaa hoitoa ja apua lähes kaikissa päivittäisissä henkilökohtaisissa toiminnoissa kuten liikkumisessa, lääkehuollossa, ruokailuissa, peseytymisessä, pukeutumisessa, henkilökohtaisen hygienian hoidossa, wc-asioinnilla sekä kodin ulkopuolella liikkumisessa ja toimimisessa.
- Omaishoidon tarpeen arvioinnissa kiinnitetään huomiota päivittäisten toimintojen ja avun tarpeen lisäksi kommunikaatioon ja ymmärryskykyyn ja kykyyn olla toisten kanssa vuorovaikutuksessa sekä erityisen vaativien hoitotoimenpiteiden tarpeeseen, sitovuuteen ja toistuvuuteen.
- Lapsi tai nuori tarvitsee yleensä hoitoa/tai valvontaa kokoaikaisesti, myös yöaikaan.

Muut tuen myöntämistä ohjaavat perusteet:

- Hoitopalkkio luokka voidaan alentaa yhtä alempaan maksuluokkaan seuraavissa tilanteissa:
Mikäli hoidettava saa runsaasti hyvinvointialueen järjestämiä palveluja (jaksohoitoa 14 päivää tai enemmän kuukaudessa tai kotiin tai kotona asumista tukevia palveluja vähintään 35 tuntia viikossa).

Hoitopalkkio luokka III a raskas siirtymävaihe

Kuvaus:

- Omaishoitolain 5 §:n 2 momentissa säädetään omaishoidon tuesta tilanteessa, jossa omaishoitaja on hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen aikana lyhytaikaisesti estynyt tekemästä omaa tai toisen työtä. Tällöin hoidettava tarvitsee erittäin runsaasti hoivaa ja huolenpitoa ja hoidettava tarvitsee kokoaikaisesti toisen henkilön läsnäoloa ja apua henkilökohtaisissa toiminnoissa. Hoidon sitovuus on samaa tasoa kuin sairaalahoidossa tai tehostetussa ympärivuorokautisessa palveluasumisessa.
- Hoidollisesti raskas siirtymävaihe voi olla esimerkiksi siirtyminen hoitomuodosta toiseen, toipuminen vakavasta onnettomuudesta tai saattohoito.
- Hoitotyö on fyysisesti ja psyykkisesti erittäin raskasta ja sitoo hoitajaa merkittävästi.

Myöntämisen perusteet:

- Siirtymävaiheen hoitopalkkion saaminen edellyttää, että hoitava lääkäri on arvioinut omaishoidettavan tilanteen.
- Tuen myöntämisen perusteena on lääkärinlausunto tai potilaskirjaus hoidettavan vaikeasta sairaudesta tai vammasta sekä työnantajan päätös omaishoitajan palkattomasta työvapaasta.
- Hoitopalkkio maksetaan määräaikaisesti enintään kuuden kuukauden ajalta omaiselle tai läheiselle, joka jää ansiotyöstä pois vaikeasti sairaan henkilön hoitamista varten.

- Omaishoito on siirtymävaiheen aikaista hoitoa, jolloin omaishoitaja on estynyt lyhytaikaisesti tekemästä omaa tai toisen työtä tai päätoimista opiskelua.
- Hoidettava tarvitse ympärivuorokautisesti runsaasti hoivaa ja huolenpitoa tai valvontaa ja ohjausta henkilökohtaisissa toiminnoissa kuten lääkehuollossa, ruokailuissa, peseytymisessä, pukeutumisessa, henkilökohtaisen hygienian hoidossa, wc-asioinnilla ja liikkumisessa.

Muut tuen myöntämistä ohjaavat perusteet:

- Hoitopalkkio luokka voidaan alentaa yhtä tai kahta alempaan maksuluokkaan seuraavissa tilanteissa:
Mikäli hoidettava saa runsaasti kunnan järjestämiä palveluja (jaksohoitoa 14 päivää tai enemmän kuukaudessa tai kotiin tai kotona asumista tukevia palveluja vähintään 35 tuntia viikossa).
- Hoitopalkkio luokka III hoitopalkkiota ei makseta, jos hoitaja olisi samalta ajalta oikeutettu saamaan sairausvakuutuslain 10 luvun mukaista erityishoitorahaa (alle 16-vuotias lapsi) tai vuorottelupaalain 13 §:n mukaista vuorottelukorvausta (Laki omaishoidon tuesta 5 §).

Hoitopalkkio luokka III b erittäin vaativa ympärivuorokautinen hoidon tarve

Kuvaus:

- Omaishoito on päätoimista ja omaishoitaja on estynyt tekemästä kodin ulkopuolista työtä hoitaakseen omaistaan.
- Toistaiseksi voimassa oleva erittäin vaativa ympärivuorokautinen hoidon tarve.

Perusteet:

- Tuen myöntämisen perusteena on lääkärinlausunto tai potilaskirjaus hoidettavan vaikeasta sairaudesta tai vammasta.
- Hoitopalkkio voidaan myöntää, jos omaishoitaja on estynyt tekemästä kokopäiväistä ansiotyötä.

Muut tuen myöntämistä ohjaavat perusteet:

- Hoitopalkkio luokka voidaan alentaa yhtä tai kahta alempaan maksuluokkaan seuraavissa tilanteissa:
Mikäli hoidettava saa runsaasti kunnan järjestämiä palveluja (jaksohoitoa 14 päivää tai enemmän kuukaudessa tai kotiin tai kotona asumista tukevia palveluja vähintään 35 tuntia viikossa).
- Hoitopalkkio luokka III Hoitopalkkiota ei makseta, jos hoitaja olisi samalta ajalta oikeutettu saamaan sairausvakuutuslain 10 luvun mukaista erityishoitorahaa (alle 16-vuotias lapsi) tai vuorottelupaalain 13 § mukaista vuorottelukorvausta (Laki omaishoidon tuesta 5 §).

Mikäli hoidettava on lastensuojelun asiakkaana, omaishoidon tukipäätös odottaa tarvittaessa niin kauan, kunnes mahdollinen lastensuojelun tarve on selvitetty. Omaishoidon tuki voidaan myöntää, jos lastensuojelun asiakkuus on avoimuuden tukitoimi tai johtuu lapsen haasteista / haastavuudesta.

Jos lapsen vanhemmat ovat eronneet ja heillä on yhteishuoltajuus, tulee molempien vanhempien tietää omaishoidon tuen hakemisesta. Tämä varmistetaan siten, että molemmat vanhemmat allekirjoittavat hakemuksen tai omaishoidon tukea hakeva vanhempi kirjaa hakemukselle toisen huoltajan yhteystiedot asian selvittämistä varten. Omaishoitajana voivat toimia myös molemmat vanhemmat, jolloin omaishoidon tuen palkkio jaetaan vanhempien kesken. Tällaisissa tilanteissa ei ole oikeutta omaishoidon tuen vapaisiin. Mikäli alaikäisen omaishoidettavan lapsen vanhemmat eroavat tuen myöntämisen jälkeen, on asumisjärjestelyistä ilmoitettava hyvinvointialueen omaishoidon tuen palveluohjaajalle.

Omaishoidon tuen toimeksiantosopimusta tehtäessä otetaan huomioon se, jos lapsi viettää säännöllisesti osan kuukaudesta toisen huoltajan luona. Omaishoidon hoitopalkkiota voidaan alentaa, mikäli lapsi on säännöllisesti osan kuukaudesta toisen huoltajan luona, joka ei toimi omaishoitajana. Mikäli lapsi on pääsääntöisesti yli 7 päivää kuukaudessa toisen vanhemman luona, kertyy omaishoidon vapaita kaksi vuorokautta kuukaudessa.

4.2 Perusteet omaishoidon tuen myöntämiselle 18–64-vuotiailla

Hoitopalkkio luokka I

Kuvaus:

- Omaishoidon tarpeen arvioinnissa kiinnitetään huomiota fyysiseen, psyykkiseen, sosiaaliseen ja kognitiiviseen toimintakykyyn sekä suoriutumiseen henkilökohtaisissa päivittäisissä toiminnoissa ja valvonnan tarpeeseen.
- Hoidettava tarvitsisi useita kotihoidon käyntejä tai muuta kotiin annettavaa apua, mikäli omaishoittoa ei olisi.
- Hoitotyö on vaativaa ja fyysisesti ja/tai psyykkisesti raskasta ja sitoo hoitajaa merkittävästi.

Perusteet:

- Hoidettava tarvitsee toistuvasti päivittäin hoitoa ja huolenpitoa sekä valvontaa ja ohjausta henkilökohtaisissa toiminnoissa kuten lääkehuollossa, ruokailussa, peseytymisessä, pukeutumisessa, henkilökohtaisen hygienian hoidossa, wc-asiointilla ja liikkumisessa.
Arvioinnissa kiinnitetään huomiota lisäksi kommunikaatioon sekä valvonnan ja erityisen vaativien hoitotoimenpiteiden tarpeeseen.
- Hoidettava tarvitsee apua asiointiin kodin ulkopuolella.
- Hoidettava voi olla vain osan aikaa päivästä (noin 2-4 tuntia) tai yön yli yksin kotona.
- Hoidettava voi tarvita hoitoa myös yöaikaan, mutta hoidon tarve yöaikaan ei ole jatkuvaa/ säännöllistä.
- Hoidon tarve ei välttämättä edellytä hoitajan ja hoidettavan asumista samassa taloudessa, mutta hoitajan tulee sitoutua toistuvaan päivittäiseen huolenpitoon ja hoitoon.
-

Muut tuen myöntämistä ohjaavat perusteet:

- Valvonnassa ja ohjauksessa voidaan osittain käyttää apuna teknisiä apuvälineitä (esimerkiksi ovihälytin, turvapuhelin, kuvaäänityhteys).
- Arvioinnissa tuen ulkopuolelle jäävät ne hoidettavat, joiden avun tarve on vähäinen tai se kohdistuu pelkästään asiointiin, siivoukseen tai muihin kodinhoitotehtäviin.
- Omaishoitaja voi käydä työssä osa-aikaisesti, kokopäiväinen työskentely on mahdollista kotihoidon käyntien tai muiden vastaavien palvelujen avulla.
- Omaishoidon tuki voidaan myöntää kahdelle omaishoitajalle, jolloin palkkio jaetaan omaishoitajien kesken. Tällaisissa tilanteissa omaishoitajilla ei ole oikeutta lakisääteisiin vapaisiin.

Hoitopalkkio luokka II

Kuvaus:

- Hoidettava tarvitsee runsaasti jatkuvaa hoitoa, huolenpitoa ja apua lähes kaikissa päivittäisissä henkilökohtaisissa toiminnoissa ympärivuorokautisesti ja tarvitsee sairauden, vamman tai psyykkisen vointinsa vuoksi jatkuvaa valvontaa.
- Hoitotoimenpiteissä avustaminen vaatii pääsääntöisesti hoitajan fyysistä avustamista (muun muassa vaipan vaihto, nostoapu, kääntäminen).
- Omaishoito korvaa ympärivuorokautisen tehostetun palveluasumisen tarpeen.

Perusteet:

- Omaishoidon tarpeen arvioinnissa kiinnitetään huomiota fyysiseen, psyykkiseen, sosiaaliseen ja kognitiiviseen toimintakykyyn sekä suoriutumiseen henkilökohtaisissa päivittäisissä toiminnoissa kuten lääkehuollossa, ruokailussa, peseytymisessä, puukeutumisessa, henkilökohtaisen hygienian hoidossa, wc-asioinnilla ja liikkumisessa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota lisäksi kommunikaatioon sekä valvonnan ja erityisen vaativien hoitotoimenpiteiden tarpeeseen.
- Hoidon tai valvonnan tarve yöaikaan on säännöllistä. Hoidon tarve on jatkuvaa ympärivuorokautisen hoidon tarvetta.
- Hoidon tarve edellyttää hoidettavan ja omaishoitajan asumista samassa taloudessa.
- Hoidettava voi olla lyhyen aikaa (alle 2 tuntia) yksin kotona.

Muut tuen myöntämistä ohjaavat perusteet:

- Valvonnassa ja ohjauksessa voidaan osittain käyttää apuna teknisiä apuvälineitä (esimerkiksi ovihälytін, turvapuhelin, kuvaäänilyhteys).
- Arvioinnissa tuen ulkopuolelle jäävät ne hoidettavat, joiden avun tarve on vähäinen tai se kohdistuu pelkästään asiointiin, siivoukseen tai muihin kodinhoitotehtäviin.
- Hoitopalkkio luokka voidaan alentaa yhtä alempaan maksuluokkaan seuraavissa tilanteissa: Mikäli hoidettava saa runsaasti kunnan järjestämiä palveluja (jaksohoitoa 14 päivää tai enemmän kuukaudessa tai kotiin tai kotona asumista tukevia palveluja vähintään 35 tuntia **viikossa**).

Hoitopalkkio luokka III a raskas siirtymävaihe

Kuvaus:

- Omaishoitolain 5 §:n 2 momentissa säädetään omaishoidon tuesta tilanteessa, jossa omaishoitaja on hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen aikana lyhytaikaisesti estynyt tekemästä omaa tai toisen työtä. Tällöin hoidettava tarvitsee erittäin runsaasti hoivaa

ja huolenpitoa ja hoidettava tarvitsee kokoaikaisesti toisen henkilön läsnäoloa ja apua henkilökohtaisissa toiminnoissa. Hoidon sitovuus on samaa tasoa kuin sairaalahoidossa tai tehostetussa ympärivuorokautisessa palveluasumisessa.

- Hoidollisesti raskas siirtymävaihe voi olla esimerkiksi siirtyminen hoitomuodosta toiseen, toipuminen vakavasta onnettomuudesta tai saattohoito.
- Hoitotyö on fyysisesti ja psyykkisesti erittäin raskasta ja sitoo hoitajaa merkittävästi.

Perusteet:

- Siirtymävaiheen hoitopalkkion saaminen edellyttää, että hoitava lääkäri on arvioinut omaishoidettavan tilanteen.
- Tuen myöntämisen perusteena on lääkärinlausunto tai potilaskirjaus hoidettavan vaikeasta sairaudesta tai vammasta sekä työnantajan päätös omaishoitajan palkattomasta työvapaasta.
- Hoitopalkkio maksetaan määräaikaisesti enintään kuuden kuukauden ajalta omaiselle tai läheiselle, joka jää ansiotyöstä pois vaikeasti sairaan henkilön hoitamista varten.
 - Omaishoito on siirtymävaiheen aikaista hoitoa, jolloin omaishoitaja on estynyt lyhytaikaisesti tekemästä omaa tai toisen työtä tai päätoimista opiskelua.
- Hoidettava tarvitsee ympärivuorokautisesti runsaasti hoivaa ja huolenpitoa sekä valvontaa ja ohjausta henkilökohtaisissa toiminnoissa kuten lääkehuollossa, ruokailussa, peseytymisessä, puukeutumisessa, henkilökohtaisen hygienian hoidossa, wc-asioinnilla ja liikkumisessa.
- Hoitotyö edellyttää omaishoitajan työpanosta ja hoitovastuuta ympäri vuorokauden.
- Hoidettavan ei ole mahdollista olla yksin kuin hyvin lyhyen aikaa.
- Edellyttää omaishoitajan asumista samassa taloudessa.

Muut tuen myöntämistä ohjaavat perusteet:

- Hoitopalkkio luokka voidaan alentaa yhtä tai kahta alempaan maksuluokkaan seuraavissa tilanteissa:
Mikäli hoidettava saa runsaasti kunnan järjestämiä palveluja (jaksohoitoa 14 päivää tai enemmän kuukaudessa tai kotiin tai kotona asumista tukevia palveluja vähintään 35 tuntia viikossa).
- Hoitopalkkio luokka III hoitopalkkiota ei makseta, jos hoitaja olisi samalta ajalta oikeutettu saamaan vuorotteluvapaalain 13 §:n mukaisista vuorottelukorvausta (Laki omaishoidon tuesta 5 §).

Hoitopalkkio luokka III b erittäin vaativa ympärivuorokautinen hoidon tarve

Kuvaus:

- Omaishoito on päätoimista ja omaishoitaja on estynyt tekemästä kodin ulkopuolista työtä hoitaakseen omaistaan.

- Toistaiseksi voimassa oleva erittäin vaativa ympärivuorokautinen hoidon tarve.

Perusteet:

- Tuen myöntämisen perusteena on lääkärinlausunto tai potilaskirjaus hoidettavan vaikeasta sairaudesta tai vammasta.
- Hoitopalkkio voidaan myöntää, jos omaishoitaja on estynyt tekemästä kokopäiväistä ansiotyötä.

Muut tuen myöntämistä ohjaavat perusteet:

- Hoitopalkkio luokka voidaan alentaa yhtä tai kahta alempaan maksuluokkaan seuraavissa tilanteissa:
Mikäli hoidettava saa runsaasti kunnan järjestämiä palveluja (jaksohoitoa 14 päivää tai enemmän kuukaudessa tai kotiin tai kotona asumista tukevia palveluja vähintään 35 tuntia viikossa).
- Hoitopalkkio luokka III hoitopalkkiota ei makseta, jos hoitaja olisi samalta ajalta oikeutettu saamaan vuorotteluvapaalain 13 § mukaista vuorottelukorvausta (Laki omaishoidon tuesta 5 §).

4.3 Perusteet omaishoidon tuen myöntämiselle 65 vuotta täyttäneillä

Hoitopalkkio luokka I

Kuvaus:

- Hoidettava selviytyy päivittäisissä toiminnoissa ja kodin ulkopuolisessa asiointista valvonnan, seurannan ja tuen avulla. Omaishoito korvaa päivittäisiä kotihoidon palveluja, tukipalveluja tai palveluasumisen.
- Hoito sitoo omaishoitajan pääsääntöisesti kokopäiväisesti ja päävastuu hoidosta on omaishoitajalla.

Perusteet:

- Hoidettava tarvitsee toistuvasti päivittäin hoitoa ja huolenpitoa sekä valvontaa ja ohjausta henkilökohtaisissa toiminnoissa kuten lääkehuollossa, ruokailussa, peseytymisessä, pukeutumisessa, henkilökohtaisen hygienian hoidossa, wc-asiointilla ja liikkumisessa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota lisäksi kommunikaatioon sekä valvonnan ja erityisen vaativien hoitotoimenpiteiden tarpeeseen.
- Hoidettava tarvitsee apua asiointiin kodin ulkopuolella.
- Hoidettava voi olla vain osan aikaa päivästä (noin 2-4 tuntia) tai yön yli yksin kotona.
- Hoidettava voi tarvita hoitoa myös yöaikaan, mutta hoidon tarve yöaikaan ei ole jatkuvaa/ säännöllistä.
- Hoidon tarve ei välttämättä edellytä hoitajan ja hoidettavan asumista samassa taloudessa, mutta hoitajan tulee sitoutua toistuvaan päivittäiseen huolenpitoon ja hoitoon.

Muut tuen myöntämistä ohjaavat perusteet:

- Valvonnassa ja ohjauksessa voidaan osittain käyttää apuna teknisiä apuvälineitä (esimerkiksi ovihälytin, turvapuhelin, kuvaäänityhteys).
- Arvioinnissa tuen ulkopuolelle jäävät ne hoidettavat, joiden avun tarve on vähäinen tai se kohdistuu pelkästään asiointiin, siivoukseen tai muihin kodinhoitotehtäviin.
- Hoidettavalla voi olla kotihoidon palveluja, mutta päävastuu hoidosta on omaishoitajalla.
- Omaishoitaja voi käydä työssä osa-aikaisesti, kokopäiväinen työskentely on mahdollista kotihoidon käyntien tai muiden vastavien palvelujen avulla.
- Omaishoidon tuki voidaan myöntää kahdelle omaishoitajalle, jolloin palkkio jaetaan omaishoitajien kesken. Tällaisissa tilanteissa omaishoitajilla ei ole oikeutta lakisääteisiin vapaisiin

Hoitopalkkio luokka II

Kuvaus:

- Hoidettava selviytyy päivittäisistä toiminnoista pääsääntöisesti ympärivuorokautisen ja lähes jatkuvan hoidon, huolenpidon, ohjauksen ja valvonnan avulla. Hoidettava tarvitsee myös yöllistä hoitoa, ohjausta tai valvontaa. Hoito on sitovaa. Omaishoito on vaihtoehto palveluasumiselle tai ympärivuorokautiselle hoidolle.
- Hoitotoimenpiteissä avustaminen vaatii pääsääntöisesti hoitajan fyysistä avustamista (muun muassa vaipan vaihto, siirtoapu, kääntäminen).

Perusteet:

- Hoidettava tarvitsee runsaasti hoivaa ja huolenpitoa sekä valvontaa ja ohjausta henkilökohtaisissa toiminnoissa kuten lääkehuollossa, ruokailussa, peseytymisessä, pukeutumisessa, henkilökohtaisen hygienian hoidossa, wc-asioinnilla ja liikkumisessa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota lisäksi kommunikaatioon sekä valvonnan ja erityisen vaativien hoitotoimenpiteiden tarpeeseen.
- Hoitotyö edellyttää omaishoitajan työpanosta ja hoitovastuuta pääsääntöisesti ympäri vuorokauden.
- Hoidon tarve edellyttää hoidettavan ja omaishoitajan asumista samassa taloudessa.
- Hoidettava voi olla lyhyen aikaa (alle 2 tuntia) yksin kotona.

Muut tuen myöntämistä ohjaavat perusteet:

- Hoidettavalla voi olla kotihoidon tai muita vastaavia palveluja, mutta päävastuu hoidosta on omaishoitajalla.
- Valvonnassa ja ohjauksessa voidaan osittain käyttää apuna teknisiä apuvälineitä (esimerkiksi ovihälytín, turvapuhelin, kuvaäänityhteys).
- Hoitopalkkio luokka voidaan alentaa yhtä alempaan maksuluokkaan seuraavissa tilanteissa:
Mikäli hoidettava saa runsaasti hyvinvointialueen järjestämiä palveluja (jaksohoitoa 14 päivää tai enemmän kuukaudessa tai kotiin tai kotona asumista tukevia palveluja vähintään 35 tuntia viikossa).

Hoitopalkkio luokka III a raskas siirtymävaihe

Kuvaus:

- Omaishoitolain 5 §:n 2 momentissa säädetään omaishoidon tuesta tilanteessa, jossa omaishoitaja on hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen aikana lyhytaikaisesti estynyt tekemästä omaa tai toisen työtä. Tällöin hoidettava tarvitsee erittäin runsaasti hoivaa ja huolenpitoa ja hoidettava tarvitsee kokoaikaisesti toisen henkilön läsnäoloa ja apua henkilökohtaisissa toiminnoissa. Hoidon sitovuus on samaa tasoa kuin sairaalahoidossa tai tehostetussa ympärivuorokautisessa palveluasumisessa.
- Hoidollisesti raskas siirtymävaihe voi olla esimerkiksi siirtyminen hoitomuodosta toiseen, toipuminen vakavasta onnettomuudesta tai saattohoito.
- Hoitotyö on fyysisesti ja psyykkisesti erittäin raskasta ja sitoo hoitajaa merkittävästi.

Perusteet:

- Siirtymävaiheen hoitopalkkion saaminen edellyttää, että hoitava lääkäri on arvioinut omaishoidettavan tilanteen.
- Tuen myöntämisen perusteena on lääkärinlausunto tai potilaskirjaus hoidettavan vaikeasta sairaudesta tai vammasta sekä työnantajan päätös omaishoitajan palkattomasta työvapaasta.
- Hoitopalkkio maksetaan määräaikaisesti enintään kuuden kuukauden ajalta omaiselle tai läheiselle, joka jää ansiotyöstä pois vaikeasti sairaan henkilön hoitamista varten.
 - Omaishoito on siirtymävaiheen aikaista hoitoa, jolloin omaishoitaja on estynyt lyhytaikaisesti tekemästä omaa tai toisen työtä tai päätoimista opiskelua.
- Hoidettava tarvitsee ympärivuorokautisesti runsaasti hoivaa ja huolenpitoa tai valvontaa ja ohjausta henkilökohtaisissa toiminnoissa kuten lääkehuollossa, ruokailussa, peseytymisessä, puukeutumisessa, henkilökohtaisen hygienian hoidossa, wc-asiointilla ja liikkumisessa.

- Hoitotyö edellyttää omaishoitajan työpanosta ja hoitovastuuta ympäri vuorokauden.
- Hoidettavan ei ole mahdollista olla yksin kuin hyvin lyhyen aikaa.
- Edellyttää omaishoitajan asumista samassa taloudessa.

Muut tuen myöntämistä ohjaavat perusteet:

- Hoitopalkkio luokka voidaan alentaa yhtä tai kahta alempaan maksuluokkaan seuraavissa tilanteissa: Mikäli hoidettava saa runsaasti hyvinvointialueen järjestämiä palveluja (jaksohoitoa 14 päivää tai enemmän kuukaudessa tai kotiin tai kotona asumista tukevia palveluja vähintään 35 tuntia viikossa).
- Hoitopalkkio luokka III hoitopalkkiota ei makseta, jos hoitaja olisi samalta ajalta oikeutettu saamaan vuorotteluvapaalain 13 §:n mukaista vuorottelukorvausta (Laki omaishoidon tuesta 5 §).

Hoitopalkkio luokka III b erittäin vaativa ympärivuorokautinen hoidon tarve

Kuvaus:

- Hoidettava selviytyy päivittäisistä toiminnoista ainoastaan jatkuvalla ja runsaalla ympärivuorokautisella hoivalla. Omaishoito on sitovaa ja raskasta. Omaishoito on vaihtoehto ympärivuorokautiselle hoivalle.

Perusteet:

- Hoidettava tarvitsee ympärivuorokautisesti runsaasti hoivaa ja huolenpitoa tai valvontaa ja ohjausta henkilökohtaisissa toiminnoissa kuten lääkehuollossa, ruokailussa, peseytymisessä, puukeutumisessa, henkilökohtaisen hygienian hoidossa, wc-asioinnilla ja liikkumisessa.
- Hoitotyö edellyttää omaishoitajan työpanosta ja hoitovastuuta ympäri vuorokauden.
- Hoidettava ei kykene ottamaan vastaan ohjausta.
- Hoidettava voi olla pienen hetken yksin.
- Hoidon tarve edellyttää hoidettavan ja omaishoitajan asumista samassa taloudessa.
- Omaishoitajan ei ole mahdollista tehdä omaa tai toisen työtä.

Muut tuen myöntämistä ohjaavat perusteet:

- Hoidettavalla voi olla kotihoidon tai muita vastaavia palveluja, mutta päävastuu hoidosta on omaishoitajalla.
- Hoitopalkkio luokka voidaan alentaa yhtä tai kahta alempaan maksuluokkaan seuraavissa tilanteissa:
- Mikäli hoidettava saa runsaasti kunnan järjestämiä palveluja (jaksohoitoa 14 päivää tai enemmän kuukaudessa tai kotiin tai kotona asumista tukevia palveluja vähintään 35 tuntia viikossa).

- Hoitopalkkio luokka III hoitopalkkiota ei makseta, jos hoitaja olisi samalta ajalta oikeutettu saamaan vuorotteluvapaalain 13 §:n mukaista vuorottelukorvausta (Laki omaishoidon tuesta 5 §).

4.4 Hoitopalkkio luokat

Omaishoidon tuen myöntämisperusteet on jaettu neljään eri vaativuus tasoon, ja ne ovat Etelä-Savon hyvinvointialueella tämän ohjeen mukaiset. Myöntämisperusteisiin määritellyt palkkiosummat eri hoitoisuusryhmissä Etelä-Savon hyvinvointialueella ovat kaikilla eri omaishoidon asiakasryhmillä seuraavat:

hoitopalkkio luokka I **473,60** €/ kk

hoitopalkkio luokka II **686,41**€/kk

hoitopalkkio luokka III a **997,14** €/kk ja III b **1416,16** € / kk

Hoitopalkkio luokka voidaan alentaa yhtä tai kahta alempaan maksuluokkaan seuraavissa tilanteissa: Mikäli hoidettava saa säännöllisesti ja runsaasti kunnan järjestämiä palveluja (jaksohoitoa 14 päivää tai enemmän kuukaudessa tai kotiin tai kotona asumista tukevia palveluja vähintään 35 tuntia viikossa).

Hoitopalkkio luokka III hoitopalkkiota ei makseta, jos hoitaja olisi samalta ajalta oikeutettu saamaan sairausvakuutuslain 10 luvun mukaista erityishoitorahaa (alle 16-vuotias lapsi) tai hoitaja olisi samalta ajalta oikeutettu saamaan vuorotteluvapaalain 13 §:n mukaista vuorottelukorvausta (Lakiomaishoidon tuesta 5 §). Palkkiota voidaan alentaa tai se voidaan jättää maksamatta, jos siitä sovi-taan omaishoitajan kanssa ja se johtuu hoitajan tilanteesta ja toivomuksesta, esimerkiksi hoitajan varhennettu vanhuuseläke tai työttömyyseläke.

4.5 Keskeytykset hoitopalkkion maksamisessa

Jos omaishoito keskeytyy äkillisesti hoidettavan terveydentilasta johtuvasta syystä, hoitopalkkion maksaminen keskeytyy kuukauden kuluttua. Jos omaishoitotilanne keskeytyy hoitajasta johtuvasta syystä tai hoidettavasta johtuvasta

muusta kuin terveydellisestä syystä, hoitopalkkio keskeytyy 14 vuorokauden kuluttua, ei koske lakisääteisiä vapaapäiviä. Omaishoitaja on velvollinen ilmoittamaan omaishoidon tuen omatyöntekijälle omaishoidon keskeytymisestä. Jos keskeytys on jätetty ilmoittamatta, peritään perusteetta maksettu hoitopalkkio takaisin. Keskeytyssääntö koskee myös omaishoidon tuen irtisanomisaikaa.

4.6 Omaishoidon tuen takaisinperintä

Omaishoidon tuen palkkion maksaminen perustuu omaishoidosta annettuun lakiin (937/2005). Vaikka kyseessä on palkkio, perustuu se kuitenkin sosiaalihuollon palveluun tai etuuteen ja sen lähtökohta on julkisoikeudellinen. Viranhaltijalaissa (56 §) lähtökohtana on liikaa maksetun palkkion täysimääräinen takaisinperintä. Mikäli takaisinperittävää määrää ei suoriteta eräpäivään mennessä, viranomaisen ryhtyy tarvittaviin toimiin asian vireille saattamiseksi hallintoriita-asiana hallintotuomioistuimessa.

Omaishoitaja on velvollinen ilmoittamaan omaishoidon tuen omatyöntekijälle omaishoidettavan hoitoisuudessa ja hoito-olosuhteissa tapahtuvista muutoksista sekä myös omaishoitajaa koskevista merkittävistä muutoksista mitkä vaikuttavat omaishoitotilanteeseen. Jos muutoksista ei ilmoiteta, peritään perusteetta maksettu hoitopalkkio takaisin.

4.7 Asiakasmaksut

Omaishoitoon kuuluvista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista peritään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuasetuksen ja maakunnan asiakasmaksujen mukaiset maksut. Omaishoitajan lakisääteisen vapaan ajaksi järjestettävistä korvaavista palveluista peritään maksu asiakasmaksulain 6 b §:n säännösten mukaisesti, joiden maksut ovat maksukaton ulkopuolella. Poikkeuksena ovat palvelut, jotka on säädetty kokonaan tai osittain maksuttomiksi. Omaishoidon tuen hoitopalkkiota ei oteta huomioon tulona kotihoidon palvelumaksua määriteltäessä.

Omaishoitaja voi pitää lakisääteisen vapaapäivän enintään neljänä alle vuorokauden pituisena jaksona siten, että jaksojen pituus yhteensä ei ylitä 24 tuntia. Vapaapäivästä, joka pidetään useammassa jaksossa, voidaan periä yksi maksu vapaata vuorokautta kohti. Asiaksmaksu peritään ensimmäisen vapaajakson alkaessa.

Asiaksmaksulain 4 § 1 mom 5 kohdan mukaan palveluasumiseen liittyvät erityispalvelut ovat maksuttomia. Mikäli asiakkaalle järjestetty vammaispalvelulain mukainen palveluasuminen kotiin, omaishoitajan lakisääteisen vapaan ajalta ei peritä asiaksmaksua omaishoidettavan hoidon osalta.

5 ASIAKKAUDEN PÄÄTTYMINEN

Omaishoidon tuen päättymisen yhteydessä tehdään nimetyn omatyöntekijän toimesta yhteydenotto, annetaan asiakasohjausta uudessa muuttuneessa elämäntilanteessa ja saatetaan omaishoitaja mm. omaishoitajayhdistysten tarjomiin vertaistukiryhmiin, mitkä on suunnattu vastaavassa elämäntilanteessa oleville tai ohjataan mukaan vapaaehtoistoimintaan.

Omaishoidon tuki päättyy ilman irtisanomista sen kuukauden loppuun, jonka aikana hoidettavan hoito terveydentilan muutoksista johtuen käy tarpeettomaksi esim. siirtyminen palveluasumiseen. Etelä-Savon hyvinvointialue voi irtisanoa omaishoidonsopimuksen kahden kuukauden irtisanomisajalla.

Omaishoitaja voi irtisanoa sopimuksen yhden kuukauden irtisanomisajalla. Jos sopimuksen jatkaminen vaarantaa hoidettavan tai hoitajan terveyden tai turvallisuuden, tulee omaishoidon tuen sopimus purkaa välittömästi viranomaisen toimesta. Hoitajaa ja hoidettavaa kuullaan ennen sopimuksen purkamisesta. Päätöksen sopimuksen päättymisestä tekee viranhaltija.

Omaishoitosopimusta koskeva riita käsitellään hallintoriita-asiana hallinto-oikeudessa siten kuin hallintolain käyttölaissa (586/1996) säädetään. Omaishoidon tuen irtisanomisesta tehdään viranhaltijapäätös.

6 SÄÄNTÖKIRJAN SEURANTA JA ARVIOINTI

Sääntökirjaa päivitetään ja arvioidaan Etelä-Savon nimetyn omaishoidon työryhmän toimesta vähintään vuosittain kevään aikana ennen seuraavan vuoden budjetin laadintaa tai tarvittaessa. Vuosittain huomioidaan muun muassa indeksikorotukset palkkioihin sekä muutokset asiakasmaksuihin. Muutokset hyväksytään hyvinvointialueen järjestäjätaholla. Etelä-Savon omaishoidon asiantuntijatyöryhmä koostuu julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoista sekä omaishoitajista.

LUONNOS

LIITTEET

Liite 1 Laki omaishoidon tuesta 2.12.2005/937

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on edistää hoidettavan edun mukaisen omaishoidon toteuttamista turvaamalla riittävät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut sekä hoidon jatkuvuus ja omaishoitajan työn tukeminen.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *omaishoidolla* vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla;
- 2) *omaishoitotosopimuksella* hoitajan ja hoidon järjestämisestä vastaavan hyvinvointialueen välistä toimeksiantosopimusta omaishoidon järjestämisestä; [\(8.7.2022/607\)](#)
L:lla [607/2022](#) muutettu 2 kohta tulee voimaan 1.1.2023. Aiempi sanamuoto kuuluu:
- 2) *omaishoitotosopimuksella* hoitajan ja hoidon järjestämisestä vastaavan kunnan välistä toimeksiantosopimusta omaishoidon järjestämisestä;
- 3) *omaishoitajalla* hoidettavan omaista tai muuta hoidettavalle läheistä henkilöä, joka on tehnyt omaishoitotosopimuksen;
- 4) *omaishoidon tuella* kokonaisuutta, joka muodostuu hoidettavalle annettavista tarvittavista palveluista sekä omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista;
- 5) *omalla työllä* omassa tai perheenjäsenen yrityksessä, liikkeessä tai ammatissa taikka maa-, metsä-, koti- tai muussa taloudessa suoritettua työtä ja itsenäistä tieteellistä tai taiteellista työtä sekä päätoimista opiskelua.

3 §

Tuen myöntämisedellytykset

Hyvinvointialue voi myöntää omaishoidon tukea, jos: [\(8.7.2022/607\)](#)

L:lla [607/2022](#) muutettu johdantokappale tulee voimaan 1.1.2023. Aiempi sanamuoto kuuluu: Kunta voi myöntää omaishoidon tukea, jos:

- 1) henkilö alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen syyn vuoksi tarvitsee kotiloissa hoitoa tai muuta huolenpitoa;
- 2) hoidettavan omainen tai muu hoidettavalle läheinen henkilö on valmis vastaamaan hoidosta ja huolenpidosta tarpeellisten palveluiden avulla;
- 3) hoitajan terveys ja toimintakyky vastaavat omaishoidon asettamia vaatimuksia;
- 4) omaishoito yhdessä muiden tarvittavien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kanssa on hoidettavan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden kannalta riittävää;
- 5) hoidettavan koti on terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan siellä annettavalle hoidolle sopiva; ja
- 6) tuen myöntämisen arvioidaan olevan hoidettavan edun mukaista.

3 a § [\(8.7.2022/607\)](#)

Omaishoitajan hoitotehtävää tukevat palvelut

Hyvinvointialueen on tarvittaessa järjestettävä omaishoitajalle valmennusta ja koulutusta hoitotehtävää varten.

Hyvinvointialueen on tarvittaessa järjestettävä omaishoitajalle hyvinvointi- ja terveys-tarkastuksia sekä hänen hyvinvointiaan ja hoitotehtäväänsä tukevia sosiaali- ja terveyspalveluja.

L:lla [607/2022](#) muutettu 3 a § tulee voimaan 1.1.2023. Aiempi sanamuoto kuuluu: 3 a § ([29.6.2016/511](#))

Omaishoitajan hoitotehtävää tukevat palvelut

Kunnan on tarvittaessa järjestettävä omaishoitajalle valmennusta ja koulutusta hoitotehtävää varten.

Kunnan on tarvittaessa järjestettävä omaishoitajalle hyvinvointi- ja terveystarkastuksia sekä hänen hyvinvointiaan ja hoitotehtäväänsä tukevia sosiaali- ja terveyspalveluja.

4 §

Omaishoitajalle järjestettävä vapaa

Omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kaksi vuorokautta kalenterikuukautta kohti. Omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kolme vuorokautta kalenterikuukautta kohti, jos hän on yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin. Sidonnaisuus katsotaan ympärivuorokautiseksi siitä huolimatta, että hoidettava viettää säännöllisesti vähäisen osan vuorokaudesta käyttäen kotinsa ulkopuolella järjestettyjä sosiaali- tai terveyspalveluja taikka saaden kuntoutusta tai opetusta. ([29.6.2016/511](#))

Hyvinvointialue ja omaishoitaja voivat sopia, että omaishoitaja pitää 1 momentissa tarkoitetun vapaansa useampana alle vuorokauden pituisena jaksena. Hyvinvointialue voi järjestää omaishoitajalle 1 momentissa säädettyä enemmän vapaapäiviä sekä alle vuorokauden pituisia virkistysvapaita. ([8.7.2022/607](#))

L:lla [607/2022](#) muutettu 2 momentti tulee voimaan 1.1.2023. Aiempi sanamuoto kuuluu:

Kunta ja omaishoitaja voivat sopia, että omaishoitaja pitää 1 momentissa tarkoitetun vapaansa useampana alle vuorokauden pituisena jaksena. Kunta voi järjestää omaishoitajalle 1 momentissa säädettyä enemmän vapaapäiviä sekä alle vuorokauden pituisia virkistysvapaita. ([29.6.2016/511](#))

Hyvinvointialueen on huolehdittava hoidettavan hoidon tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä hoitajan vapaan aikana. Edellä 1 momentissa tarkoitettujen vapaapäivien ja virkistysvapaan pitäminen eivät vähennä hoitopalkkion määrää. ([8.7.2022/607](#))

L:lla [607/2022](#) muutettu 3 momentti tulee voimaan 1.1.2023. Aiempi sanamuoto kuuluu:

Kunnan on huolehdittava hoidettavan hoidon tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä hoitajan vapaan aikana. Edellä 1 momentissa tarkoitettujen vapaapäivien ja virkistysvapaan pitäminen eivät vähennä hoitopalkkion määrää.

4 a § ([8.4.2011/318](#))

Sijaishoito omaishoitajan vapaan ja muun poissaolon aikana

Hyvinvointialue voi järjestää omaishoitajan vapaan tai muun tilapäisen poissaolon ajaksi tarvittavan sijaishoidon tekemällä 3 §:n 3 kohdassa säädetty edellytykset täyttävän henkilön kanssa toimeksiantosopimuksen, jolla tämä sitoutuu huolehtimaan sijaishoidosta. Sijaishoito voidaan järjestää edellä tarkoitettulla tavalla, jos omaishoitaja suostuu siihen. Lisäksi edellytyksenä on, että järjestely toteutetaan ottamalla huomioon hoidettavan henkilön mielipide ja että järjestely arvioidaan hoidettavan henkilön edun mukaiseksi. ([8.7.2022/607](#))

L:lla [607/2022](#) muutettu 1 momentti tulee voimaan 1.1.2023. Aiempi sanamuoto kuuluu:

Kunta voi järjestää omaishoitajan vapaan tai muun tilapäisen poissaolon ajaksi tarvittavan sijaishoidon tekemällä 3 §:n 3 kohdassa säädetyt edellytykset täyttävän henkilön kanssa toimeksiantosopimuksen, jolla tämä sitoutuu huolehtimaan sijaishoidosta. Sijaishoito voidaan järjestää edellä tarkoitetulla tavalla, jos omaishoitaja suostuu siihen. Lisäksi edellytyksenä on, että järjestely toteutetaan ottamalla huomioon hoidettavan henkilön mielipide ja että järjestely arvioidaan hoidettavan henkilön edun mukaiseksi. Sijaishoitajan kanssa tehtävässä toimeksiantosopimuksessa sovitaan:

- 1) sijaishoitajalle maksettavan hoitopalkkion määrästä ja maksutavasta;
- 2) tarvittaessa sijaishoitajalle aiheutuvien kustannusten korvaamisesta;
- 3) toimeksiantosopimuksen voimassaolosta; sekä
- 4) tarvittaessa muista sijaishoitoa koskevista seikoista.

Sijaishoitajan työoikeudellisesta asemasta sekä eläke- ja tapaturmavakuutusturvasta on voimassa, mitä niistä omaishoitajan osalta 10 §:ssä säädetään.

5 §

Hoitopalkkio

Palkkion taso määräytyy hoidon sitovuuden ja vaativuuden mukaan. Hoitopalkkio on vähintään 300 euroa kuukaudessa.

Jos omaishoitaja on hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen aikana lyhytaikaisesti estynyt tekemästä omaa tai toisen työtä, palkkio on vähintään 600 euroa kuukaudessa edellyttäen, että hoitajalla ei ole tältä ajalta:

- 1) vähäistä suurempia työtuloja;
- 2) oikeutta sairausvakuutuslain ([1224/2004](#)) 10 luvun mukaiseen erityishoitorahaan;
- 3) oikeutta vuorotteluvapaalain ([1305/2002](#)) 13 §:n mukaiseen vuorottelukorvaukseen.

Hoitopalkkio voidaan sopia säädettyä määrää pienemmäksi, jos:

- 1) hoidon sitovuus on vähäisempää kuin mitä 4 §:n 1 momentissa edellytetään ja hoidon ja huolenpidon tarve on vähäistä; taikka
- 2) siihen on hoitajan esittämä erityinen syy.

6 § (3.11.2006/950)

Hoitopalkkion määrän tarkistaminen

Hoitopalkkion määrä tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain ([395/2006](#)) 96 §:ssä tarkoitetulla palkkakertoimella.

7 §

Hoito- ja palvelusuunnitelma

Omaishoidon tuesta on laadittava yhdessä hoidettavan ja omaishoitajan kanssa hoito- ja palvelusuunnitelma. Suunnitelmaan tulee liittää tiedot tämän lain mukaisista hoidettavan ja hoitajan oikeuksista koskevista säännöksistä ja niiden soveltamisesta.

Lisäksi suunnitelmaan tulee kirjata ainakin:

- 1) omaishoitajan antaman hoidon määrä ja sisältö;
- 2) muiden hoidettavalle tarpeellisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen määrä ja sisältö;
- 3) omaishoitajan hoitotehtävää tukevien palvelujen määrä ja sisältö; ([29.6.2016/511](#))
- 4) miten hoidettavan hoito järjestetään hoitajan vapaan, terveydenhoitoon liittyvien käyntien tai muun poissaolon aikana.

8 §

Omaishoitosopimus

Omaishoidon tuesta laaditaan omaishoitajan ja hyvinvointialueen välillä sopimus, jonka liitteenä on oltava hoito- ja palvelusuunnitelma. ([8.7.2022/607](#))

L:lla [607/2022](#) muutettu 1 momentti tulee voimaan 1.1.2023. Aiempi sanamuoto kuuluu:

Omaishoidon tuesta laaditaan omaishoitajan ja kunnan välillä sopimus, jonka liitteenä on oltava hoito- ja palvelusuunnitelma.

Omaishoitosopimuksen tulee sisältää tiedot ainakin:

- 1) hoitopalkkion määrästä ja maksutavasta;
- 2) oikeudesta 4 §:n 1 momentin mukaisiin vapaapäiviin;
- 3) mainitun 4 §:n 2 momentin mukaisen vapaan järjestämisestä;
- 4) määräaikaisen sopimuksen kestosta; sekä
- 5) hoitopalkkion maksamisesta hoidon keskeytyessä hoitajasta johtuvasta syystä tai hoidettavasta johtuvasta muusta kuin terveydellisestä syystä.

Omaishoitosopimus on voimassa toistaiseksi. Erityisestä syystä sopimus voidaan tehdä määräaikaisena. Sopimusta voidaan tarvittaessa tarkistaa.

9 §

Omaishoitosopimuksen irtisanominen ja purkaminen

Hyvinvointialue voi irtisanoa omaishoitosopimuksen päättymään aikaisintaan irtisanomista seuraavan kahden ja omaishoitaja irtisanomista seuraavan yhden kuukauden kuluttua. Jos sopimuksen jatkaminen vaarantaa hoidettavan tai omaishoitajan terveyden tai turvallisuuden, sopijapuolet voivat purkaa sopimuksen välittömästi. ([8.7.2022/607](#))

L:lla [607/2022](#) muutettu 1 momentti tulee voimaan 1.1.2023. Aiempi sanamuoto kuuluu:

Kunta voi irtisanoa omaishoitosopimuksen päättymään aikaisintaan irtisanomista seuraavan kahden ja omaishoitaja irtisanomista seuraavan yhden kuukauden kuluttua. Jos sopimuksen jatkaminen vaarantaa hoidettavan tai omaishoitajan terveyden tai turvallisuuden, sopijapuolet voivat purkaa sopimuksen välittömästi.

Irtisanomisajasta riippumatta sopimus päättyy sen kuukauden lopussa, jonka aikana hoito hoidettavan terveydentilan muutoksista johtuen käy tarpeettomaksi. Jos omaishoito hoidettavan terveydentilasta johtuvasta syystä keskeytyy tilapäisesti, hoitopalkkion maksaminen keskeytyy kuukauden kuluttua.

Sopimusehto, joka poikkeaa tämän pykälän säännöksistä omaishoitajan vahingoksi, on mitätön.

10 §

Omaishoitajan eläke- ja tapaturmavakuutusturva

Omaishoitaja ei ole työsopimuslain ([55/ 2001](#)) tarkoittamassa työsuhteessa sopimuksen tehneeseen kuntaan, hoidettavaan tai hoidettavan huoltajaan.

Omaishoitajan eläketurvasta säädetään julkisten alojen eläkelaisissa ([81/2016](#)). ([8.7.2022/607](#))

L:lla [607/2022](#) muutettu 2 momentti tulee voimaan 1.1.2023. Aiempi sanamuoto kuuluu:

Omaishoitajan eläketurvasta säädetään kunnallisessa eläkelaisissa ([549/2003](#)).

Omaishoidon tuesta hoitajan kanssa sopimuksen tehneen hyvinvointialueen on vakuutettava hoitaja työtapaturma- ja ammattitautilain ([459/2015](#)) 3 §:n 1 momentin mukaisella vakuutuksella. Omaishoitajaan sovelletaan, mitä mainitussa laissa säädetään työntekijästä, ja hyvinvointialueeseen sovelletaan, mitä mainitussa laissa säädetään työnantajasta. Poiketen siitä, mitä mainitun lain 71–78 §:ssä säädetään, vuosityönantiosiona käytetään tämän lain 5 §:n mukaisen hoitopalkkion määrää vuodessa. Poiketen

siitä, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 58 ja 59 §:ssä säädetään, päiväraha on 1/360 vuosityöansiosta. ([8.7.2022/607](#))

L:lla [607/2022](#) muutettu 3 momentti tulee voimaan 1.1.2023. Aiempi sanamuoto kuuluu:

Omaishoidon tuesta hoitajan kanssa sopimuksen tehneen kunnan on vakuutettava hoitaja työtapaturma- ja ammattitautilain ([459/2015](#)) 3 §:n 1 momentin mukaisella vakuutuksella. Omaishoitajaan sovelletaan, mitä työtapaturma- ja ammattitautilaissa säädetään työntekijästä, ja kuntaan sovelletaan, mitä työtapaturma- ja ammattitautilaissa säädetään työnantajasta. Poiketen siitä, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 71–78 §:ssä säädetään, vuosityöansiona käytetään tämän lain 5 §:n mukaisen hoitopalkkion määrää vuodessa. Poiketen siitä, mitä työtapaturma- ja ammattitautilain 58 ja 59 §:ssä säädetään, päiväraha on 1/360 vuosityöansiosta. ([30.12.2015/1646](#))

11 § ([8.7.2022/607](#))

7 Palvelun järjestäjä

Omaishoidon tuen järjestämisestä vastaa se hyvinvointialue, joka on sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ([612/2021](#)) 8 §:n mukaan velvollinen järjestämään hoidettavalle sosiaalipalveluja.

L:lla [607/2022](#) muutettu 11 § tulee voimaan 1.1.2023. Aiempi sanamuoto kuuluu:

11 §

Palvelun järjestäjä

Omaishoidon tuen järjestämisestä vastaa se kunta, joka sosiaalihuoltolain ([710/1982](#)) 3 luvun mukaan on velvollinen järjestämään hoidettavalle sosiaalipalveluja.

12 § ([8.7.2022/607](#))

Muutoksenhaku ja omaishoitosopimusta koskevan riidan käsittely

Muutoksenhakuun tässä laissa tarkoitetuissa asioissa sovelletaan, mitä sosiaalihuoltolain ([1301/2014](#)) 6 luvussa säädetään. Omaishoitosopimusta koskeva riita käsitellään hallintoriita-asiana hallinto-oikeudessa. Muutoksenhausta hallintotuomioistuihin säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa ([808/2019](#)).

L:lla [607/2022](#) muutettu 12 § tulee voimaan 1.1.2023. Aiempi sanamuoto kuuluu:

12 § ([30.12.2014/1317](#))

Muutoksenhaku ja omaishoitosopimusta koskevan riidan käsittely

Muutoksenhausta tässä laissa tarkoitetuissa asioissa on voimassa, mitä sosiaalihuoltolain ([1301/2014](#)) 6 luvussa säädetään. Omaishoitosopimusta koskeva riita käsitellään hallintoriita-asiana hallinto-oikeudessa siten kuin hallintolainkäyttölaissa ([586/1996](#)) säädetään.

13 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2006.

Tällä lailla kumotaan sosiaalihuoltolain 27 a–27 c § niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen. Jos muussa lainsäädännössä viitataan tällä lailla kumottuihin säännöksiin tai niiden nojalla annettuun asetukseen, viittauksen on katsottava tarkoittavan tämän lain säännöksiä.

Ennen tämän lain voimaantumista voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Kunnan on huolehdittava siitä, että omaishoitosopimukset ja niiden liitteinä olevat hoito- ja palvelusuunnitelmat saatetaan vastaamaan tämän lain säännöksiä 1 päivästä tammikuuta 2006.

Liite 2 Omaishoidon teesit

1. OMAISHOITO ON ARVOSTETTAVA

- Emme selviydy ilman omaishoitoa.
- Omaishoitajia on kohdeltava yhdenvertaisesti.
- Omaishoitajien osaamista ja asiantuntemusta on arvostettava

2. OMAISHOITOTILANTEET ON TUNNISTETTAVA

- Omaishoidon laajuus ja monimuotoisuus on huomioitava lainsäädännössä ja palvelujärjestelmässä.
- Sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten on osattava tunnistaa omaishoitotilanne sekä omaishoidon mahdollisuudet ja rajat.
- Perheitä on tuettava tunnistamaan omaishoitotilanne sekä tuen ja palveluiden tarve.

3. OMAISHOITOPERHEEN OIKEUSTURVAA ON VAHVISTETTAVA

- Omaishoitoperheen tulee saada tukea ja palvelut laissa säädettyllä tavalla.
- Omaishoitoperheellä on oltava mahdollisuus vaikuttaa palveluiden sisältöön.
- Omaishoitoperheen hyvinvoinnista on huolehdittava.

4. OMAISHOITAJALLA ON OIKEUS OMAAN AIKAAN JA ANSIOTYÖHÖN

- Omaishoitajalla on oltava mahdollisuus vapaaseen ja omaishoidosta irtautumiseen.
- Omaishoitajalla on oltava mahdollisuus osallistumiseen.
- Omaishoitajalla on oltava mahdollisuus käydä ansiotyössä.

5. OMAISHOITOSUHDE ON IHMISSUHDE

- Hoitosuhteessa pitää olla tilaa myös ihmissuhteelle.
- Omaishoito ei saa olla ainoa vaihtoehto.
- Omaishoidosta on oltava oikeus luopua.

(Omaishoitajaliitto 2018)

